

Základní škola Olomouc, Stupkova 16, příspěvková organizace se sídlem Stupkova 953/16, 779 00 Olomouc	
SMĚRNICE: BEZPEČNOST PŘI ČINNOSTECH S ŽÁKY NA VÝLETECH, POBYTECH A AKCÍCH KONANÝCH MIMO BUDOVU ŠKOLY	
Č.j.:	ZSST 128/2024
Spisový a skartační znak:	1. 3. 1 A10
Vypracovala:	Mgr. Iva Pospíšilová, MBA, ředitelka školy
Vydala:	Mgr. Iva Pospíšilová, MBA, ředitelka školy
Směrnice nabývá platnosti ode dne:	25. 1. 2024
Směrnice nabývá účinnosti ode dne:	1. 2. 2024
Změny ve směrnici budou prováděny formou číslovaných písemných dodatků.	

OBSAH

1	ÚVOD	2
2	ZÁSADY BEZPEČNOSTI A ZÁKLADNÍ POVINNOSTI	3
	Povinnosti školy	3
	Povinnosti žáků	3
	Povinnosti zákonných zástupců	3
	Poučení žáků	4
	Dohled nad žáky	4
3	OCHRANA ZDRAVÍ	5
	Zdravotní předpoklady	5
	První pomoc a ošetření, lékárničky, úrazy	5
	Zvláštní pravidla při některých činnostech	6
	Uvolňování žáků z účasti na akci	6
4	ORGANIZACE VÝLETŮ, POBYTŮ A AKCÍ MIMO BUDOVU ŠKOLY ČI ŠKOLNÍ DRUŽINY	7
	Povinnosti vedoucího výletu, pobytu nebo akce mimo školu či školní družinu	7
	Chůze po silnici, viditelnost	7
	Pohyb ve městě	9
	Co dělat, když se ztratím (DESATERO)	11
5	SKRYTÁ NEBEZPEČÍ V PŘÍRODĚ A VE MĚSTĚ	12
	Led	12
	Bouřka	12
6	KONTROLNÍ ČINNOST	13
7	ZÁVĚR	14
8	PŘÍLOHY	15
	I. Škola v přírodě, zotavovací akce	15
	II. Činnosti v přírodě (obecně)	17
	III. Koupání a hry ve vodě	18
	IV. Jízda na koloběžce	20
	V. Bruslení (kolečkové brusle, lední brusle)	21
	VI. Terénní hry	22
	VII. Noční hry a noční akce	23
	VIII. Soutěže a přehlídky	24
	IX. Lyžařský výcvik	25
	X. Cyklistický kurz	29
	XI. Zahraniční výjezdy	33

1 ÚVOD

Uvedená směrnice je zpracována za účelem zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a účastníků školní družiny na výletech, pobytech a akcích konaných mimo budovu školy a školní družinu, v souladu s Metodickým pokynem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy čj.: 37 014/2005-25 ze dne 22. 12. 2005 a v souladu zejména s příslušnými ustanoveními následujících obecně platných předpisů, v platném znění:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon);
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce;
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů;
- Vyhláškou č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění vyhlášky č. 148/2004 Sb.;
- Vyhláškou č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazu žáků;
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky;
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání;
- Vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- a touto směrnicí školy.

Tato směrnice obsahuje obecné informace a povinnosti týkající se organizace školních výletů, pobyků a akcí mimo budovu školy a budovu školní družiny ve vztahu k bezpečnosti a ochraně zdraví žáků a účastníků ŠD (dále jen „žáci“). Součástí tohoto předpisu jsou samostatné přílohy, které stanovují organizování konkrétních zvláštních činností.

Zvláštní činnosti jsou ty, které nejsou obvyklé, tedy činnosti, které např. nebývají běžnou náplní aktivit kolektivů dětí a mládeže. Při takových činnostech hrozí zpravidla zvýšené riziko ohrožení, úrazu a vzniku škody, většinou jsou podmínkou pro jejich konání určité speciální kvalifikační předpoklady vedoucích a větší zkušenost kolektivu. Při každé takové zvláštní činnosti je třeba zvýšené opatrnosti, vyšší kázně kolektivu a autority vedoucího a zevrubnějšího poučení v oblasti bezpečnosti práce účastníků takové činnosti.

Zpracovaná organizační směrnice pro výlety, pobyty a akce mimo školu a školní družinu je součástí dokumentace školy a je na ní poukazováno v organizačním řádu školy, provozním řádu školy i v rámci školního řádu a vnitřního řádu ŠD.

2 ZÁSADY BEZPEČNOSTI A ZÁKLADNÍ POVINNOSTI

POVINNOSTI ŠKOLY

Škola (školské zařízení) je povinna:

- zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků při vzdělávání a výchově (dále jen „vzdělávání“), při činnostech s ním přímo souvisejících a při poskytování školských služeb;
- přijímat na základě vyhledávání, posuzování a zhodnocování rizik spojených s činnostmi a prostředím opatření k prevenci rizik (předcházení rizikům); při stanovení konkrétních opatření bere v úvahu zejména možné ohrožení žáků a zároveň přihlíží k věku žáků, jejich schopnostem, fyzické a duševní vyspělosti a zdravotnímu stavu;
- seznamovat žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví tak, aby bylo dosaženo jejich bezpečnosti;
- přihlížet k základním fyziologickým potřebám žáků a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů;
- vydat školní řád, resp. vnitřní řád (pro školská zařízení), který upravuje podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků a jejich zákonných zástupců a podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí;
- zveřejnit školní řád a vnitřní řád na přístupném místě ve škole;
- prokazatelným způsobem seznámit se školním řádem a vnitřním řádem zaměstnance a žáky školy a informovat o jeho vydání a obsahu zákonné zástupce nezletilých žáků.

POVINNOSTI ŽÁKŮ

Žáci jsou povinni na úseku zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví zejména:

- dodržovat školní a vnitřní řád a předpisy a pokyny školy a školského zařízení k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni;
- plnit pokyny pedagogických pracovníků školy a školského zařízení, pokyny vedoucího výletu, pobytu nebo akce, příp. jiných zaměstnanců školy nebo osob vykonávajících dohled, vydané v souladu s právními předpisy, školním a vnitřním řádem;
- dodržovat pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví a pravidla požární ochrany;
- chránit své zdraví i zdraví jiných osob;
- dodržovat stanovený režim dne a pokyny vydané pro dobu nočního klidu;
- dbát na čistotu a pořádek;
- řídit se pokyny provozovatelů zařízení, která využívají;
- vystupovat slušně a ohleduplně, svým chováním na veřejnosti reprezentovat školu;
- hlásit neprodleně každý úraz.

POVINNOSTI ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ

Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou povinni:

- na vyzvání ředitelky školy nebo školského zařízení, vedoucího výletu, pobytu nebo instruktora akce se osobně zúčastnit projednání závažných otázek týkajících se vzdělávání, výletu, pobytu nebo akce;
- informovat školu a školské zařízení o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na průběh vzdělávání, výletu, pobytu nebo akce;
- dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování, na výletě, pobytu nebo akci v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem či vnitřním řádem ŠD.

POUČENÍ ŽÁKŮ

Škola zajistí, aby žáci byli poučeni a seznámeni:

- o možném ohrožení zdraví a bezpečnosti při všech činnostech, jichž se účastní při vzdělávání nebo v přímé souvislosti s ním;
- s konkrétními pokyny výletu, pobytu nebo akce mimo budovu školy a školní družiny;
- s právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků (v přiměřeném rozsahu);
- se zásadami bezpečného chování;
- s možnými riziky a odpovídajícími následnými opatřeními, se kterými se mohou žáci setkat při činnostech mimo školu (např. nebezpečí od neznámých lidí, nebezpečí násilí a šikany viz metodický pokyn MŠMT, nálezy nebezpečných předmětů apod.);
- s ustanoveními předpisů a pokynů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, pokud se vztahují na příslušnou činnost nebo akci;
- s ustanoveními školního řádu, vnitřního řádu, řádů sportovních zařízení apod.;
- s dalšími opatřeními školy, jež mohou mít bezpečnostně preventivní význam.

Dokladem o provedeném poučení je záznam o poučení (např. v třídní knize), přílohou je osnova poučení. Žáky, kteří nebyli v době poučení přítomni, je třeba v nejbližším vhodném termínu poučit.

DOHLED NAD ŽÁKY

Školy jsou povinny vykonávat podle zvláštních předpisů nad nezletilými žáky náležitý dohled. Kromě bezpečnostních hledisek zajišťují pedagogičtí pracovníci při dohledu nad žáky také výchovné působení, tzv. dohled, a to v zájmu předcházení škodám na zdraví, majetku a životním prostředí.

Pro bezpečnost a ochranu zdraví žáků má výkon dohledu nad jejich činností mimořádný význam. Konkrétní úkoly a podrobnosti v péči o bezpečnost a ochranu zdraví a v jejich rámci i úkoly dohledu nad žáky školy a školského zařízení stanoví obecně platné právní předpisy.

O zajištění náležitého dohledu rozhoduje ředitelka školy. Vychází z konkrétních podmínek a přihlíží zejména k vykonávané činnosti, věku žáků a jejich rozumovému rozvoji (vyspělosti), dopravním a jiným rizikům. Ředitelka školy pověří dohledem pedagogického pracovníka, stanoví rozvrh dohledu nad žáky a vyvěsí ho na takovém místě, aby bylo možno při kontrolní činnosti snadno rozpoznat, který pedagogický pracovník dohled koná.

Pedagogičtí pracovníci vykonávají podle pokynů ředitelky dohled i mimo budovu školy, např. při kurzech, exkurzích a jiných činnostech vyplývajících ze školních vzdělávacích programů, při účasti na soutěžích, přehlídkách, popř. při jejich přípravě a na jiných pobytech, výletech a akcích organizovaných školou.

Podle rozhodnutí ředitelky školy mohou dohled konat vedle pedagogických pracovníků i jiné osoby, které jsou zletilé, plně způsobilé k právním úkonům a jsou v pracovněprávním vztahu ke škole. Tyto osoby musí být řádně poučeny o povinnostech dohledu a ředitelka školy o tomto poučení provede písemný záznam, který osoba pověřená dohledem podepíše.

Při akcích konaných mimo školu, kdy místem pro shromáždění žáků není škola, začíná dohled 15 minut před dobou shromáždění na určeném místě. Po skončení akce dohled končí na předem určeném místě a v předem stanoveném čase. Místo a čas shromáždění žáků a skončení akce oznámí škola nejméně jeden den před konáním akce zákonným zástupcům žáků.

Při akcích konaných mimo školu, kdy jsou jejich účastníci ubytováni v objektech jiných osob, dodržují žáci předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví a předpisy o požární ochraně platné v těchto objektech. Žáci dodržují stanovený režim dne a pokyny vydané pro dobu nočního klidu. Za seznámení žáků s těmito pokyny a za kontrolu jejich dodržování odpovídá vedoucí akce nebo jím určený pedagogický pracovník. Vedoucí akce rozhodne o způsobu provádění dohledu v době nočního klidu.

3 OCHRANA ZDRAVÍ

ZDRAVOTNÍ PŘEDPOKLADY

Pro účast na některých vzdělávacích činnostech školy, např. na škole v přírodě, sportovních a tělovýchovných akcích, adaptačním, cyklistickém kurzu nebo lyžařském výcviku, se vyžaduje zdravotní způsobilost, kterou posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost.

- Základní škola může na pobyt vyslat jen žáka, který:
 - a) je zdravotně způsobilý k účasti na ní;
 - b) nejeví známky akutního onemocnění (např. horečky nebo průjmu);
 - c) a ve 14 kalendářních dnech před odjezdem nepřišlo do styku s fyzickou osobou nemocnou infekčním onemocněním nebo podezřelou z nákazy ani mu není nařízeno karanténní opatření.
- Pořádající osoba může přijmout jen žáka, který splňuje výše uvedené požadavky.
- Zdravotní způsobilost dítěte (podle bodu a)) posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost. Má platnost 2 roky, tj. 24 měsíců od data jeho vydání.
- Skutečnosti uvedené v bodech b) a c) potvrzuje v písemném prohlášení zákonný zástupce dítěte. Toto potvrzení nesmí být starší než jeden den.
- Posudek o zdravotní způsobilosti dítěte a písemné prohlášení předá zákonný zástupce pořádající osobě.

Osoby vysílané ředitelkou školy na pobyt s žáky, kteří přebírají za ně zodpovědnost, musí být taktéž k těmto činnostem zdravotně způsobilí.

- Zdravotní způsobilost posuzuje a posudek vydává praktický lékař, který fyzickou osobu registruje. Tento posudek má platnost dva roky od data vystavení, pokud během této doby nedošlo ke změně zdravotní způsobilosti fyzické osoby.

Zákonní zástupci nezletilých žáků jsou povinni informovat školu o změně zdravotní způsobilosti, zdravotních obtížích žáka nebo jiných závažných skutečnostech, které by mohly mít vliv na účast na výše uvedených výletech, pobytech a akcích.

PRVNÍ POMOC A OŠETŘENÍ, LÉKÁRNIČKY, ÚRAZY

Opatření k zajištění první pomoci při školních výletech, pobytech a akcích konaných mimo školu či školní družinu:

- škola zajistí, aby byly vytvořeny podmínky pro včasné poskytnutí první pomoci a lékařského ošetření při úrazech a náhlých onemocněních;
- škola zajistí, aby se zásadami poskytování první pomoci byli seznámeni žáci a všichni zaměstnanci školy. Postupy při poskytování první pomoci jsou uvedeny ve zpracované směrnici Plán první pomoci (traumatologický plán);
- škola zajistí, aby na každou akci měli s sebou pedagogičtí pracovníci či jiné dohlízející osoby kontakty na zdravotnické zařízení v okolí včetně kontaktů na zdravotnické zařízení zajišťujících dopravu raněných a nemocných.

Lékárničky první pomoci:

- škola odpovídá za zajištění lékárníček první pomoci s potřebným vybavením;
- výbava lékárníček je stanovena ve zpracované směrnici Plán první pomoci (traumatologický plán).

Poznámka: Minimální rozsah vybavení lékárníčky pro zotavovací akce pro děti a pro školy v přírodě je stanoven v příloze č. 4 vyhlášky č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění vyhlášky č. 148/2004 Sb..

Pracovní a školní úrazy:

- Postup při vzniku pracovního úrazu, povinnosti a požadavky na evidenci pracovních úrazů jsou uvedeny ve zpracované směrnici Organizační zabezpečení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

- Postup při vzniku školního úrazu, povinnosti a požadavky na evidenci školních úrazů jsou uvedeny ve zpracované směrnici Úrazy dětí a evidence školních úrazů.

ZVLÁŠTNÍ PRAVIDLA PŘI NĚKTERÝCH ČINNOSTECH

Kromě obecných zásad úrazové prevence musí být při některých činnostech dodržována další zvláštní pravidla. Je tomu tak zejména při následujících činnostech:

- koupání;
- lyžařský výcvik;
- sportovní a turistické akce.

Ve všech takových případech klade škola zvýšený důraz na dodržování pokynů, právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, pokynů a zásad úrazové prevence pedagogickými pracovníky i žáky. Důsledně musí být vyžadováno ukázněné chování žáků. Žák musí mít k dispozici svůj průkaz zdravotní pojišťovny nebo jeho kopii.

Při pohybových a sportovních činnostech (míčové hry apod.) se účastníci musí řídit ustanoveními o bezpečnosti obsaženými v pravidlech pro příslušnou pohybovou činnost (viz jednotlivé přílohy této směrnici), danou věkovou skupinu a jejich modifikaci pro dané prostorové podmínky a ustanoveními soutěžních řádů daných sportů.

Při sportovních a jiných činnostech, kde je zvýšená možnost ohrožení zdraví, se žáci musí řídit pokyny vyučujícího. Vyučující nesmí dovolit, aby se žák bez odložení nebo bez zabezpečení proti možnosti zranění a zachycení ozdobných a jiných pro činnost nevhodných a nebezpečných předmětů účastnil příslušné činnosti. Těmito ozdobnými, pro činnost nevhodnými a nebezpečnými předměty jsou např. náramky, hodinky, náušnice, pearcing, náhrdelníky, prsteny ozdobné kroužky apod. Žáci tyto předměty musí odložit na určená místa, způsob zajištění předmětů stanoví vedoucí akce pro danou činnost.

Žáci musí používat vhodný oděv a obuv a musí mít výstroj podle druhu vykonávané činnosti a podle pokynů učitele, který dodržování tohoto požadavku kontroluje. Žáci musí mít oděv a obuv v řádném a použitelném stavu.

UVOLŇOVÁNÍ ŽÁKŮ Z ÚČASTI NA AKCI

Ředitelka školy může ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnit žáka na žádost zcela nebo zčásti z účasti na dané akci. Konkrétní podmínky, za nichž lze uvolnit žáka, stanoví školní řád.

Při uvolňování žáka bere ředitelka školy v úvahu posudek nebo písemné doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře.

POVINNOSTI VEDOUcíHO VÝLETU, POBYTU NEBO AKCE MIMO ŠKOLU ČI ŠKOLNÍ DRUŽINU

Za přípravu, organizaci, provedení a vyhodnocení výletu, pobytu nebo akce konané mimo školu a školní družinu odpovídá pověřená osoba – vedoucí (třídní učitel, vychovatel, vedoucí výletu, vedoucí instruktor apod.), který je povinen oznámit termín pobytu minimálně 2 měsíce předem, výletu nebo akce vždy co nejdříve před jejím konáním ředitelce školy.

Vedoucí výletu, pobytu nebo akce konané mimo školu či školní družinu zajistí zejména:

- podrobný harmonogram výletu, pobytu nebo akce konané mimo školu či školní družinu;
- seznámení rodičů (zákonných zástupců) s cílem a organizačním zajištěním výletu nebo akce, včetně písemného souhlasu rodičů (zákonných zástupců s účastí dítěte na akci – jestliže její rozsah je delší než 1 den);
- seznámení žáků s cílem výletu, pobytu nebo akce, s režimem dne a s pokyny pro dobu nočního klidu;
- seznam žáků s telefonickým kontaktem na rodiče (zákonné zástupce);
- prověření zdravotní způsobilosti žáků (pouze ve stanovených případech), a vedoucí akce zváží s ohledem na náročnost akce, zda se jí mohou zúčastnit žáci tělesně oslabení po nemoci, žáci uvolnění z výuky některého předmětu, astmatici, alergici apod.; žáci nepřihlášení na akci se účastní výuky v jiné třídě;
- poučení žáků a ostatních účastníků o bezpečnosti a ochraně zdraví, požární ochraně, dopravní kázni, ekologických předpisech, nebezpečí pobytu v přírodě, zásadách slušného chování apod., zápis o poučení uvede např. do třídní knihy;
- dostatečný počet zletilých osob pro vykonávání dohledu nad dětmi po celou dobu akce s ohledem na právní předpisy, při akcích konaných mimo školu a školní družinu, kdy jsou jejich účastníci ubytováni v objektech jiných osob, vedoucí akce rozhodne o způsobu provádění dohledu v době nočního klidu;
- možnost telefonického kontaktu po celou dobu konání akce, telefonní číslo nahlásí vedení školy i rodičům (zákonným zástupcům);
- vyúčtování akce po skončení výletu, tzn. prokazatelným způsobem s ním seznámí zákonné zástupce žáků a vedení školy, vrátí nevyčerpané finanční prostředky, doklady o vyúčtování uschová.

Vedoucí výletu, pobytu nebo akce konané mimo školu či školní družinu v průběhu výletu, pobytu nebo akce zajistí zejména:

- dodržování předpisů a metodických pokynů a zásad, tzn. střídání činností, dostatek odpočinku, přizpůsobení pohybových činností nejslabším účastníkům, sledování zdravotního stavu a potíží žáků, přiměřená zátěž žáků apod.;
- bezpečnost a ochranu zdraví žáků, tzn. pro pohybové činnosti žáků vyhledává bezrizikové prostory, činnosti provádí jen za dostatečného dohledu, ve vhodných podmínkách a počasí;
- aby celodenní výlety nebyly organizovány do vzdálenějších míst, pokud není zajištěna správná životospráva (teplý oběd, odpočinek apod.);
- aby žáci nepřišli do styku s předměty, jimiž by se mohli zranit (upozorňovat na nebezpečí).

CHŮZE PO SILNICI, VIDITELNOST

- Chodec musí užívat především chodníku nebo stezky pro chodce. Chodec, který nese předmět, jímž by mohl ohrozit provoz na chodníku, užije pravé krajnice nebo pravého okraje vozovky.
- Jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích, než chodci nesmějí chodníku nebo stezky pro chodce užívat, pokud není v tomto zákoně stanoveno jinak.
- Kde není chodník nebo je-li neschůdný, chodí se po levé krajnici, a kde není krajnice nebo je-li neschůdná, chodí se co nejbližší při levém okraji vozovky. Chodci smějí jít po krajnici nebo při okraji vozovky nejvýše dva vedle sebe. Při snížené viditelnosti, zvýšeném provozu na pozemních komunikacích nebo v nebezpečných a nepřehledných úsecích smějí jít chodci pouze za sebou.

- Je-li zřízena stezka pro chodce a cyklisty označená dopravní značkou „Stezka pro chodce a cyklisty“, nesmí chodec ohrozit cyklistu jedoucího po stezce.
- Je-li zřízena stezka pro chodce a cyklisty označená dopravní značkou „Stezka pro chodce a cyklisty“, na které je oddělen pruh pro chodce a pruh pro cyklisty, je chodec povinen užít pouze pruh vyznačený pro chodce. Pruh vyznačený pro cyklisty může chodec užít pouze při obcházení, vcházení a vycházení ze stezky pro chodce a cyklisty; přitom nesmí ohrozit cyklisty jedoucí v pruhu vyznačeném pro cyklisty.
- Osoba pohybující se pomocí ručního nebo motorového vozíku pro invalidy nesmí na chodníku nebo na stezce pro chodce ohrozit ostatní chodce. Nemůže-li užít chodník, smí užít pravé krajnice nebo pravého okraje vozovky.
- Osoba vedoucí jízdní kolo nebo moped smí užít chodníku, jen neohrozí-li ostatní chodce; jinak musí užít pravé krajnice nebo pravého okraje vozovky.
- Osoba pohybující se na lyžích, kolečkových bruslích nebo obdobném sportovním vybavení nesmí na chodníku nebo na stezce pro chodce ohrozit ostatní chodce.
- Je-li blíže než 50 m křižovatka s řízeným provozem, přechod pro chodce, místo pro přecházení vozovky, nadchod nebo podchod vyznačený dopravní značkou „Přechod pro chodce“, „Podchod nebo nadchod“, musí chodec přecházet jen na těchto místech. Na přechodu pro chodce se chodí vpravo.
- Mimo přechod pro chodce je dovoleno přecházet vozovku jen kolmo k její ose. Před vstupem na vozovku se chodec musí přesvědčit, zdali může vozovku přejít, aniž by ohrozil sebe i ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Chodec smí přecházet vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy příježdějících vozidel nedonutí jejich řidiče k náhlé změně směru nebo rychlosti jízdy.
- Jakmile vstoupí chodec na přechod pro chodce nebo na vozovku, nesmí se tam bezdůvodně zastavovat nebo zdržovat. Nevidomý chodec signalizuje úmysl přejít vozovku mávnutím bílou slepeckou holí ve směru přecházení. Chodec nesmí vstupovat na přechod pro chodce nebo na vozovku, přijíždějí-li vozidla s právem přednostní jízdy; nachází-li se na přechodu pro chodce nebo na vozovce, musí neprodleně uvolnit prostor pro projetí těchto vozidel. Chodec nesmí vstupovat na přechod pro chodce nebo na vozovku bezprostředně před blížícím se vozidlem. Chodec musí dát přednost tramvaji.
- Chodec nesmí překonávat zábradlí nebo jiné zábrany na vozovce.
- Před železničním přejezdem si musí chodec počínat zvlášť opatrně, zejména se musí přesvědčit, zda může železniční přejezd bezpečně přejít.
- Chodec nesmí vstoupit na železniční přejezd v případech stanovených v § 29 odst. 1 písm. a) až e), tzn.:
 - a) *je-li dávana výstraha dvěma červenými střídavě přerušovanými světly signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení;*
 - b) *je-li dávana výstraha přerušovaným zvukem houkačky nebo zvonku přejezdového zabezpečovacího zařízení;*
 - c) *sklápějí-li se, jsou-li sklopeny nebo zdvihají-li se závory;*
 - d) *je-li již vidět nebo slyšet příježdějící vlak nebo jiné drážní vozidlo nebo je-li slyšet jeho houkání nebo pískání; toto neplatí, svítí-li přerušované bílé světlo signálu přejezdového zabezpečovacího zařízení;*
 - e) *dává-li znamení k zastavení vozidla zaměstnanec dráhy kroužením červeným nebo žlutým praporkem a za snížené viditelnosti kroužením červeným světlem.*
- Pro organizovaný útvar chodců, například školní mládež, platí následující pravidla:
 - a) *útvar chodců se na pozemní komunikaci pohybuje vpravo, a pokud tomu nebrání zvláštní okolnosti, při pravém okraji vozovky;*
 - b) *útvar chodců se nesmí zastavit a stát zejména:*
 - *v nepřehledné zatáčce a v její těsné blízkosti;*
 - *před nepřehledným vrcholem stoupání pozemní komunikace, na něm a za ním;*
 - *na železničním přejezdu, v podjezdu a v tunelu a ve vzdálenosti kratší než 15 m před nimi a za nimi;*

- *v místě, kde by zakrýval svislou dopravní značku nebo vodorovnou dopravní značku „Směrové šipky“ nebo „Nápis na vozovce“;*
- *na jiných místech, kde by tím byla ohrožena bezpečnost provozu na pozemních komunikacích, zejména jízda ostatních vozidel.*
- Za snížené viditelnosti musí být organizovaný útvar chodců označen vpředu po obou stranách neoslňujícím bílým světlem a vzadu po obou stranách neoslňujícím červeným světlem. Označení světly může být nahrazeno oděvními doplňky s označením z retro reflexního materiálu.
- Organizovaný útvar chodců na mostě nesmí jít jednotným krokem.
- Za dodržování povinností odpovídá vedoucí útvaru.
- Organizovaný útvar chodců jdoucí nejvýše ve dvojestupu smí jít po chodníku, a to vpravo.

Při chůzi po silnici je potřeba dodržovat také následující bezpečnostní pravidla:

- je vhodné, pokud s dětmi mohou jít nejméně dvě dospělé osoby – jedna vpředu, druhá vzadu; pokud to není možné a se skupinou jde jako doprovod pouze jedna osoba, měla by jít vzadu, aby měla neustálý přehled o celé skupině a mohla udržovat pořádek a kázeň; v čele skupiny by pak mělo jít to z dětí, na které se vedoucí může nejvíce spolehnout;
- je nutné, aby vpředu jdoucí osoba vždy před křižovatkou, železničním přejezdem apod. zastavila postup celé skupiny; teprve poté, co je celá skupina pohromadě, všichni přejdou;
- je naprosto nepřípustné na vozovce, a to i za pochodu, hrát hry či soutěžit; je potřeba, aby pozornost všech, hlavně vedoucího, byla co nejvíce zaměřena na to, co se děje na vozovce a na předvídání nebezpečných situací;
- stejný postup je nutný, jdeme-li po polní či lesní cestě a vozovka nám překříží naši trasu.

Děti jsou na silnicích ohroženy více než jiní chodci. Jsou méně soustředěné a nedokážou dobře odhadovat a předvídat. O to důležitější je, aby byly na silnici co nejlépe vidět, neboť příčinou mnoha tragických nehod je nedostatečná viditelnost.

„Vidět a být viděn“ je základní pravidlo bezpečnosti na silnicích. Za snížené viditelnosti platí dvojnásob:

- používejte světlé a pestré oblečení;
- používejte fluorescenční a reflexní doplňky – pásky, samolepky, nášivky apod. (umístěte je nejlépe ke konci rukávů, blízko ke kolenům a do úrovně pasu), zvyšují světelný kontrast vůči pozadí a prodlužují tak vzdálenost, na jakou může řidič chodce nebo cyklistu upozorovat;
- používejte reflexní vesty – jasně zářivé vesty s reflexními pruhy se oblékají na oblečení, postačí obléci děti na začátku a na konci skupiny, každý řidič tak už z dálky vidí, že se blíží ke skupině dětí (bezpečnostní vesta kombinuje fluorescenční barvu s reflexními pruhy a výrazně tak zvyšuje viditelnost za světla i za tmy).

Fluorescenční materiály:

- zvyšují viditelnost za denního světla a za soumraku, ve tmě však svou funkci ztrácejí;
- nejčastěji používanými barvami jsou jasně žlutá, zelená a oranžová.

Reflexní materiály:

- odrážejí světlo v úzkém kuželu zpět ke zdroji, a to až na vzdálenost kolem 200 metrů;
- výrazně zvyšují viditelnost za tmy, za snížené viditelnosti;
- v noci jsou vidět na 3 x větší vzdálenost než bílé oblečení a více než na 10 x větší vzdálenost než oblečení tmavé.

POHYB VE MĚSTĚ

Při pohybu ve městě platí nejen běžné zásady bezpečnosti, ale existují i jisté zvláštnosti:

- při výběru trasy pro přesun či hru je třeba volit vždy raději méně rušné silnice, pokud se jim nelze zcela vyhnout;

- před začátkem je vždy nutné seznámit žáky s cílem a trasou přesunu či prostorem pro hru; je to potřebné jednak pro jejich orientaci, ale i pro případ, že by se ztratili;
- s pravidly, která je nutné dodržovat, je třeba žáky seznámit vždy předem, a to i v případě, že jsou známa a měli bychom je jen zopakovat;
- je potřeba dodržovat pravidla silničního provozu;
- pro případ, že se někdo ztratí, mějte vždy předem domluveny zásady, jak postupovat;
- při přesunu skupiny platí stejná pravidla jako při chůzi po silnici;
- při chůzi po chodníku se pohybujeme vždy po pravé straně;
- pokud se budou žáci pohybovat po městě samostatně, popř. ve dvojicích či malých skupinkách, tedy bez doprovodu dospělé osoby, je vždy nutné je důrazně poučit o možných nebezpečích a pravidlech bezpečnosti, která musí dodržovat;
- především ve velkých městech ale i jinde je třeba seznámit žáky s riziky, která mohou vzniknout z pouliční zločinnosti; tou nejčastější jsou přepadení, kapesní krádeže, zneužití;
- jisté riziko mohou představovat ve městě i zvířata, především ze zdravotního hlediska.

Při přesunech kolektivů pomocí prostředků hromadné dopravy je nutné vždy dbát na dodržování především těchto pravidel:

- při rozhodování, který druh dopravního prostředku zvolíme, je potřeba brát v úvahu několik základních údajů: kolik nás bude cestovat, jaká je kapacita dopravního prostředku, jaká je vytiženost námi zvoleného spoje;
- na nástupní stanici (zastávku) je třeba dorazit včas, raději s určitým časovým předstihem; bezpečnosti jistě neprospěje, budeme-li vlak či autobus dobíhat a ve spěchu nastupovat;
- na nádraží je třeba udržovat kázeň, případně se řídit pokyny výpravčího;
- při čekání na příslušný spoj je dobré udržet žáky i jejich zavazadla pohromadě;
- veškeré přesuny v prostoru nádraží (stanice, zastávky) by se měly dít pouze na pokyn vedoucího, spořádaně a v klidu (nebezpečí pádu do kolejí, na vozovku, nebezpečí střetu s vozidlem nebo přepravním vozíkem);
- až do úplného zastavení dopravního prostředku je důležité, aby se k němu žáci nepřibližovali, stejně jako k okrajům nástupiště, aby nedošlo ke střetu nebo stržení pod kola dopravního prostředku;
- žáci nastupují až na pokyn vedoucího;
- nepodaří-li se, aby všichni žáci seděli, dohlédne dohlízející osoba na to, aby se stojící drželi držadel;
- během jízdy dohlízející osoba dbá na dodržování přepravního řádu a pořádku, za což nese plnou zodpovědnost;
- nedovolit žákům, aby pobývali v blízkosti dveří, vykláněli se z oken během jízdy, přecházeli z vagonu do vagonu, jakož i vyhazovali jakékoliv předměty z oken;
- cestu autobusem někdo špatně snáší a k odstranění nevolnosti by měl mít vedoucí u sebe vhodný lék (např. Kinderyl);
- před výstupní stanicí dá vedoucí včas pokyn k přípravě na vystoupení; dle potřeby vedoucí žákům pomáhá a kontroluje je;
- podle možnosti se všichni přesunou blíže výstupním dveřím, neohrozí-li to bezpečnost žáků a ostatních cestujících; vedoucí jde vždy první;
- vystupovat je možné teprve tehdy, stojí-li dopravní prostředek ve stanici (zastávce) a dá-li vedoucí k tomu pokyn;
- vedoucí vystupuje jako první, aby měl přehled o všech žácích a aby zajistil, že zůstanou pohromadě, nikdo se neztratil a nikam nespadl;
- další dohlízející osoba vystupuje jako poslední a kontroluje, aby v dopravním prostředku nezůstali žádní žáci;

- pro případ, že někteří žáci zůstanou při nastupování do dopravního prostředku z jakéhokoliv důvodu na nástupišti (zastávce), či při vystupování z dopravního prostředku nestačí vystoupit, měli by znát zásady, jak se v takovém případě zachovat;
- přepravovat osoby v ložném prostoru nákladního automobilu a v ložném prostoru nákladního přívěsu traktoru je zakázáno.

CO DĚLAT, KDYŽ SE ZTRATÍM (DESATERO)

Je potřeba vysvětlit žákům předem, jak se mají zachovat a co dělat v případě, že se ztratí. Měli by mít u sebe kartičku, kde bude uveden telefon na kontaktní osobu, název a adresu školy, cílového místa, příp. jiné potřebné informace. Vedoucí, který ví, jak se v případě krize žáci zachovají, je při hledání ve značné výhodě.

DESATERO – Co dělat, když se ztratím		
1	NEROZDĚLOVAT SE	Jestliže se vás ztratilo více, nerozdělujte se a zůstaňte ve skupině.
2	ZAVOLAT	Pokud máte mobilní telefon nebo přístup k telefonu, zavolejte vedoucímu akce, příp. jiné domluvené osobě. Když neznáte číslo a máte problémy (např. úraz, vyčerpání, stmívání, hustá mlha a jiné), zavolejte na tísňovou linku ☎ 156: Městská policie ☎ 112: Integrovaný záchranný systém a řekněte KDO jste, KDE jste, CO se stalo.
3	DOJÍT NEBO DOJET SÁM	V případě, že znáte cestu a že je to bezpečné, dojděte nebo dojeďte do cíle, na předem domluvené místo (zámek, galerie, nádraží apod.).
4	VRÁTIT SE	Jestliže znáte cestu, vraťte se na poslední místo, kde byla celá skupina pohromadě (ke kostelu, na most, do parku, na zastávku apod.) nebo se vraťte zpět (do chaty apod.).
5	OHLÁSIT SE NA VEŘEJNÝCH MÍSTECH	Dojděte na policii nebo na nádraží a nechte tam zprávu o tom, KDO jste, KDY a CO budete dělat.
6	ZŮSTAT NA MÍSTĚ A DÁVAT ZNAMENÍ	Pokud jste v neznámém, nepřehledném nebo nebezpečném terénu (hory, les apod.) nebo pokud je špatná orientace (mlha, tma, vánice), zůstaňte na místě, nikam nechoďte a čekejte, až vedoucí nebo jiná záchrana najde vás. Dávejte znamení (baterkou, píšátkou, vyvěšením šátku, voláním apod.), ale nevysilujte se. Vytvořte si provizorní úkryt (např. při vánici v horách, označte ho větví, tyčí nebo lyžemi s pestrým kusem oděvu apod.).
7	POŽÁDAT O POMOC	Nebojte se požádat o pomoc, ale nechoďte k nikomu domů ani na odlehlá a neznámá místa.
8	DO AUTOBUSU, TRAMVAJE, VLAKU NASTOUPIT I BEZ PENĚŽ	Do veřejných dopravních prostředků nastupte klidně i bez peněz. Vždy vystupujte slušně, vysvětlíte průvodčí nebo řidiči co se stalo, uveďte název školy a kam potřebujete dojet. Jízdné je možno vyrovnat dodatečně.
9	ZANECHÁVAT ZPRÁVY	Jestliže jste mimo civilizaci a bez telefonu (na horách, v lese, v přírodě), nechávejte zprávy na viditelných místech (na rozcestníku, na stromě apod.). Napište, KDO jste, KDY jste zde byli – čas, CO budete dělat dál, KAM jdete.
10	DBÁT NA BEZPEČNOST	VŽDY pamatujte na své bezpečí. Nechoďte na nebezpečná místa, do hlubokého lesa, po skalách, kolem propastí, po kolejích apod. Chovejte se slušně a ohleduplně.

Pořadí pravidel je vždy potřeba přizpůsobit podle typu výletu, pobytu nebo akce konané mimo školu či školní družinu. Pokud je to možné, je vhodné tyto zásady vyvěsit žákům na očí.

5 SKRYTÁ NEBEZPEČÍ V PŘÍRODĚ A VE MĚSTĚ

LED

Pevný led:

- je průhledný nebo zbarvený podle barvy vody, bez bublinek a hladký;
- podle lomu nebo průhledu ledu zjistit jeho tloušťku;
- je bezpečný již při tloušťce 5 cm a mrazech pod -10 °C (při takové teplotě led narůstá), na prudce tekoucích vodách je růst ledu pomalejší.

Pórovitý led:

- led, který obvykle narůstá tam, kde ve vodě působí chemické nebo organické látky, kde kvasí bahno nebo kde jsou ve vodě splašky;
- je plný bublinek;
- přesto, že je silný a průhledný, je křehký a při oteplení je nebezpečný.

Praskání ledu:

- je zaviněno vymrzáním hladiny – led je přimrzlý ke břehu, zamrzají přítoky a spodní prameny a hladina klesá, led sedá na hladinu a praská;
- při tomto jevu proboření nehrozí.

BOUŘKA

Za bouřky je lépe přerušit některé činnosti a vyhledat spolehlivý úkryt. Obzvláště nebezpečný je v tomto případě pobyt ve volné přírodě. Také není bezpečné telefonovat, pracovat s elektrickými a plynovými spotřebiči atd. Ačkoliv za bouřky většinou dobře „fouká“, není vhodné ani pouštění draků.

Uvnitř budov se zdržujte raději na suchém místě a dále od kamen, vodovodu, elektrospotřebičů, zásuvek a telefonu. Zavřete okna a vypněte televizor a další přístroje, jejichž součástí je obrazovka.

Vhodné úkryty před bleskem a bezpečná místa:

- budovy (nejbezpečnější jsou velké budovy s ocelovou či železobetonovou konstrukcí);
- veškeré stavby dobře chráněné hromosvodem;
- příp. velká prostorná stavení (i bez hromosvodu);
- automobil (dveře i okna nechejte zavřená a nemusíte se blesku obávat, plechová karoserie poskytuje spolehlivou ochranu, v případě silných nárazů větru dávejte spíše pozor na padající stromy či větve);
- husté lesy a háje, úzká údolí, úpatí vysokých skalních stěn, jeskyně, městské ulice (jsou poměrně bezpečné).

Nevhodné úkryty před bleskem a nebezpečná místa:

- malá stavení bez hromosvodu, např. kůlny;
- velká stavení s porušenou statikou, např. polorozpadlé kostely (úder blesku může způsobit další narušení zdiva a hrozí zřícení);
- osamělé stromy;
- převisy nízkých skal;
- kopce a holé pláně (zastihne-li vás bouřka na rozlehlé holé pláni, je nejlépe přečkat ji v podřepu s nohama u sebe).

První pomoc při úrazech bleskem je stejná jako při ostatních úrazech způsobených elektrickým proudem a při popáleninách. Podle stavu zraněného bývá často nezbytné použít umělé dýchání, srdeční masáž nebo protišoková opatření. Pokyny pro poskytování první pomoci jsou uvedeny ve zpracované směrnici Plán první pomoci (traumatologický plán).

6 KONTROLNÍ ČINNOST

Dodržování podmínek pro bezpečnost a ochranu zdraví žáků kontrolují průběžně vedoucí zaměstnanci školy v rámci své působnosti a plnění úkolů v oblasti prevence rizik.

Pedagogičtí pracovníci kontrolují a vyžadují dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků, jakož i dodržování pokynů žáky.



7 ZÁVĚR

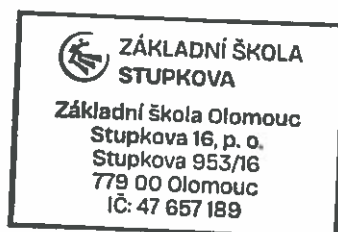
Společným znakem školních výletů, pobytů a akcí konaných mimo školu či školní družinu je určitá neobvyklost, která vyžaduje zvýšenou pozornost, speciální poučení účastníků a zejména specializované proškolení či přímo kvalifikaci vedoucích.

Se zpracovanou organizační směrnicí musí být v rámci školení seznámeni všichni pracovníci a v přiměřeném rozsahu také žáci. Zodpovědnost za splnění tohoto požadavku má ředitelka školy.

Zaměstnavatel je povinen zajistit řádné zpracování, vedení a ukládání veškeré dokumentace týkající se plnění povinností na úseku BOZP a PO, včetně záznamů o školení, revizních zpráv, návodů k obsluze apod., udržovat zpracovanou dokumentaci aktuální a v případě změn zajistit její aktualizaci oprávněnou osobou.

Tato směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu osoby oprávněné ke schvalování dokumentace.

V Olomouci dne 25. 1. 2024



Mgr. Iva Pospíšilová, MBA
ředitelka školy

I. ŠKOLA V PŘÍRODĚ, ZOTAVOVACÍ AKCE

Zotavovací akcí je organizovaný pobyt 30 a více žáků ve věku do 15 let na dobu delší než 5 dnů, jehož účelem je posílit zdraví žáků, zvýšit jejich tělesnou zdatnost, popř. i získat specifické znalosti nebo dovednosti.

Požadavky pro zotavovací akce pro žáky a pro školy v přírodě jsou uvedeny v zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících předpisů, v platném znění.

Zotavovací akce (§ 8):

- Osoba, která přijala žáky na zotavovací akci (pořádající osoba), je povinna zajistit její umístění, zásobování vodou a odstraňování odpadků a splaškových vod v souladu s hygienickými požadavky upravenými prováděcím právním předpisem. Pořádající osoba je dále povinna dodržet hygienické požadavky na prostorové a funkční členění staveb a zařízení, jejich vybavení a osvětlení, ubytování, úklid, stravování a režim dne, které upraví prováděcí právní předpis. Prováděcí právní předpis stanoví, které potraviny nesmí pořádající osoba na zotavovací akci podávat ani používat k přípravě pokrmů, ledaže budou splněny podmínky upravené tímto prováděcím právním předpisem.
- Pořádající osoba je povinna jeden měsíc před zahájením zotavovací akce ohlásit příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví:
 - termín a místo jejího konání;
 - počet žáků zúčastněných na zotavovací akci;
 - způsob jejího zabezpečení pitnou vodou a
 - způsob zajištění stravování účastníků zotavovací akce.
- Jako součást ohlášení předloží pořádající osoba v případě, že pitná voda není zabezpečena z veřejného vodovodu nebo z veřejného zdroje pitné vody, protokol o kráceném rozboru jakosti pitné vody. Rozsah kráceného rozboru jakosti pitné vody stanoví prováděcí právní předpis. Protokol nesmí být starší než 3 měsíce.

Podmínky účasti žáků ve škole v přírodě a na zotavovací akci (§ 9):

- Základní škola může na školu v přírodě vyslat jen žáky, kteří jsou zdravotně způsobilí. Podrobné požadavky na zdravotní způsobilost jsou uvedeny v kapitole Zdravotní předpoklady v této směrnici.

Podmínky účasti fyzických osob činných při škole v přírodě a zotavovací akci (§ 10):

- Fyzické osoby činné při škole v přírodě nebo zotavovací akci jako dohled nebo zdravotník musejí být k této činnosti zdravotně způsobilé. Podrobné požadavky na zdravotní způsobilost jsou uvedeny v kapitole Zdravotní předpoklady v této směrnici.

Povinnost základní školy, která vysílá žáky na školu v přírodě, a pořádající osoby (§ 11):

- Zajistit základní péči o zdraví všech účastníků po dobu konání zotavovací akce nebo školy v přírodě.
- Zajistit kontrolu dodržování hygienických požadavků stanovených tímto zákonem a prováděcím právním předpisem a kontrolu dodržování zásad osobní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných, a to prostřednictvím způsobilé fyzické osoby (zdravotník). Za způsobilou se pro účely tohoto zákona považuje fyzická osoba, která má alespoň úplné střední odborné vzdělání v oborech všeobecná sestra, dětská sestra nebo porodní asistentka, fyzická osoba, která absolvovala kurs první pomoci se zaměřením na zdravotnickou činnost při škole v přírodě nebo zotavovací akci, a student lékařství po ukončení třetího ročníku. Náplň kursu první pomoci upraví prováděcí právní předpis.
- Zajistit účast pouze fyzických osob, které splňují podmínky stanovené v § 10.
- Zajistit účast zdravotníka při převzetí posudků a prohlášení o zdravotní způsobilosti, při sestavování jídelníčku a režimu dne; dosažitelnost zdravotníka 24 hodin denně po celou dobu konání zotavovací akce nebo školy v přírodě; pořízení výpisu z posudků o zdravotní způsobilosti zdravotníkem; ve výpisu zdravotník uvede závěr posudku a které zdravotnické zařízení posudek vydalo.

- Zajistit vrácení posudků o zdravotní způsobilosti po ukončení školy v přírodě nebo zotavovací akce zákonným zástupcům dětí a fyzickým osobám činným při škole v přírodě nebo zotavovací akci.
- Zajistit vybavení lékárničky pro školu v přírodě nebo zotavovací akci podle druhu akce. Nejmenší obsah lékárničky pro školy v přírodě a zotavovací akce upraví prováděcí právní předpis.
- Zajistit péči praktického lékaře dostupného z místa konání školy v přírodě nebo zotavovací akce, s výjimkou putovní zotavovací akce.
- Zajistit vedení zdravotnického deníku a seznamu účastníků, prohlášení zákonných zástupců o zdravotní způsobilosti dětí, výpisů z posudků o zdravotní způsobilosti dětí a fyzických osob činných při škole v přírodě nebo zotavovací akci a následné uchovávání těchto dokumentů po dobu 6 měsíců od skončení školy v přírodě nebo zotavovací akce.
- Zajistit informovanost osoby, která má dítě v péči, o zdravotních potížích, které dítě v průběhu školy v přírodě nebo zotavovací akce prodělalo, a o případném kontaktu s infekcí.
- Zajistit instruktáž všech fyzických osob činných na zotavovací akci, s výjimkou zdravotníka, o hygienických požadavcích na tyto akce a o předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a jiných poškození zdraví včetně základů první pomoci, pokud se takové instruktáže dosud nezúčastnily.

Jiné podobné akce pro děti (§ 12):

- Při organizovaném pobytu žáků v počtu menším nebo po dobu kratší, než je stanoveno pro zotavovací akci (tzn. méně než 30 žáků, méně než 5 dnů), musí osoba, která akci pořádá, zajistit hygienicky nezávadný stav zařízení, zásobování akce pitnou vodou v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem pro zotavovací akce a účast pouze fyzických osob, které splňují podmínky stanovené v § 10.

Vnitřní prostředí staveb (§ 13):

- Uživatelé staveb pro zotavovací akce nebo školy v přírodě jsou povinni zajistit, aby vnitřní prostředí pobytových místností odpovídalo hygienickým limitům chemických, fyzikálních a biologických ukazatelů, upravených prováděcími právními předpisy. Tím není dotčena povinnost vlastníka stavby podle zvláštních právních předpisů udržovat stavbu v dobrém stavebním stavu (dle požadavků stavebního zákona).

Minimální rozsah vybavení lékárničky pro zotavovací akce pro žáky a pro školy v přírodě je stanoven v příloze č. 4 vyhlášky č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění vyhlášky č. 148/2004 Sb.

II. ČINNOSTI V PŘÍRODĚ (OBECE) VYUŽITELNÉ PŘI ADAPTAČNÍM KURZU

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti, uvědomit si rizika pobytu v přírodě a dodržovat následující pravidla:

- počítat vždy s horším počasím, mít připravený „mokry program“, možnost úkrytu v nějakém přístřešku či stavení, zásobu her nenáročných na prostor a pomůcky;
- znalost prostředí, do kterého pojedete, příp. seznat si co největší množství informací (pokud možno z důvěryhodných zdrojů);
- znalost tělesných a duševních možností žáků, stejně jako jejich zdravotního stavu a z nich vyplývajících omezení, v programu je potřeby s nimi počítat;
- dbát na to, aby žáci měli vždy odpovídající oděv a obuv, pláštěnky při dešti, v chladnějším období čepice a rukavice apod., ochranu před slunečním zářením (sluneční brýle, pokrývka hlavy z prodyšného materiálu, opalovací krémy s dostatečným UV faktorem);
- dodržovat zásady čistoty a osobní hygieny, hygienické požadavky a osobní a věkové zvláštnosti dětí;
- vodu na pití a vaření používat jen z nezávadných zdrojů (pozor, ani voda z veřejného vodovodu nemusí být vždy nezávadná);
- poučit žáky o riziku vztekliny a dbát na to, aby se nedotýkali žádných zvířat živých, natož pak mrtvých;
- poučit žáky, aby každé napadení zvířetem (třeba i jen škrábnutí kočkou či bodnutí hmyzem) nahlásili vedoucímu (u větších a dlouhodobějších akcí i zdravotníkovi), který by měl mít přehled o tom, které alergie mají, např. na bodnutí hmyzem, pokud takoví žáci v kolektivu jsou, měl by mít vedoucí (zdravotník) léky s histaminem;
- poučit žáky, že nemají ochutnávat žádné rostliny a houby, pokud nějaké plody sbírají, pak jen takové, které vedoucí bezpečně zná;
- vyhýbat se místům, která mohou být pro žáky i pro ostatní účastníky akce zvláště nebezpečná (skládkám, štolám a jeskyním, srázům a roklím, vojenským prostorům, opuštěným objektům a ruinám apod.), zde hrozí zvýšené nebezpečí úrazu, často i smrtelného;
- na každou akci s sebou vzít lékárničku pro poskytnutí první pomoci s vhodnou výbavou (dle typu akce nebo výletu do přírody); lékárničku před každou akcí zkontrolovat a doplnit.

III. KOUPÁNÍ A HRY VE VODĚ

Koupání se uskutečňuje pouze na vyhrazených místech, kde není koupání zakázáno (§ 6 zákona č. 258/2000 Sb., vyhláška č. 238/2011 Sb.):

- **přírodní koupaliště:** stavba povolená k účelu koupání nebo nádrž ke koupání, v nichž je voda ke koupání obměňována řízeným přítokem a odtokem pitné vody nebo trvalým přítokem a odtokem chemicky neupravované podzemní nebo povrchové vody, nebo stavba povolená k účelu koupání vybavená systémem přírodního způsobu čištění vody ke koupání, nebo povrchová voda, ve které nabízí službu koupání provozovatel,
- **umělé koupaliště:** plavecký bazén, koupelový bazén, bazén pro kojence a batolata, brouzdaliště, ochlazovací bazén sauny.

Pedagogický pracovník osobně předem ověří bezpečnost místa pro koupání, přesně vymezí prostor, kde se žáci mohou pohybovat (plavat) a učiní taková opatření, aby měl přehled o počtu koupajících se žáků ve skupině. Skupina na jednoho pedagogického pracovníka je max. 10 žáků.

Po skončení koupání skupiny žáků a v jeho průběhu pedagogický pracovník kontroluje počet žáků.

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti při koupání a dodržovat následující pravidla:

- při první návštěvě koupaliště se vedoucí osobně přesvědčí o plaveckých schopnostech žáků a rozdělí je na plavce a neplavce;
- koupání žáků v přírodě je nutno přizpůsobit počasí, jejich fyzické zdatnosti, plaveckým schopnostem a otužilosti;
- při koupání žáci nesmí prochladnout (při výraznějším podchlazení těla může nastat i smrt);
- po každém vykoupání se žáci musí řádně osušit a převléci do náhradních suchých plavek, trenýrek apod.;
- žáci se nesmí koupat dříve než 1 hodinu po hlavním jídle, po tělesném cvičení a uhráté;
- místo ke koupání v přírodě (s výjimkou koupání v bazénech a rekreačních rybnících) musí být projednáno s příslušným okresním hygienikem; koupat se nesmí v chovných rybnících, které jsou takto majitelem označeny, v požárních nádržích a ve vodárenských nádržích pro odběr pitné vody;
- je nutné dbát v nejvyšší možné míře na dodržování kázně a dohodnutých pravidel;
- nepodceňujte vodu a nepřeceňujte své síly;
- koupání by mělo být vždy výslovně uvedeno v programu (denní program); je-li zařazeno dodatečně, měla by tato změna být do programu zanesena zodpovědnou osobou (hlavní vedoucí, vedoucí akce, vedoucí oddílu apod.);
- program ve vodě zařazovat jen v teplém počasí nebo tehdy, jsme-li schopni zajistit následné prohřátí účastníků (sauna, vytápěná šatna apod.);
- ve vodě smí být najednou max. 10 dětí, resp. 10 dětí na jednu pověřenou osobu starší 18 let;
- žáci se smí koupat jen pod dohledem odpovědné osoby (dohled);
- osoba pověřená dohledem nad žáky při koupání (dohled) musí být vždy dobrý plavec, musí být schopna poskytnout záchranu tonoucímu;
- při nácviu skoků do vody vedoucí pozoruje žáky ze břehu;
- odpovědná osoba by měla být s žáky po celou dobu koupání vždy ve vodě,
- musí být přítomna druhá osoba, která pozoruje žáky ze břehu; přítomnost druhé osoby je nutná nejen z hlediska bezpečnosti, ale také proto, aby se i vedoucí mohli střídát ve vodě, pokud je skupin žáků více (možnost prochladnutí);
- je velmi výhodné, znají-li žáci dohodnuté signály a povel (píšťalkou, praporky);
- ani dospělí by se nikdy neměli chodit koupat sami;
- pokud se žáci (i dospělí), zotavují po nemoci, neměli by do vody vstupovat;
- do neznámé vody nesmí nikdo vstupovat, natož skákat bez prověření dna, hloubky vody a přístupové cesty; to provede zásadně pouze vedoucí;

- pro neplavce by měl být zřetelně vymezen prostor, popř. by měli mít plovací vesty či jiné vhodné pomůcky;
- je vhodné rozdělit žáky do dvojic s tím, že se neustále hlídají;
- neukázněné žáky je nutné vykázat okamžitě z vody;
- ani plavci se nesmí vzdálit z prostoru, který vedoucí určí;
- vedoucí musí mít neustále přehled i o žácích, kteří se nekoupou a jsou na břehu; zde je dobré mít další dohlížející osobu a připravený program a dohled;
- při plavání na delší vzdálenost, při soutěžích (skoky do vody, vodní pólo) a závodech je nutný doprovod lodky, obsazené dospělým;
- pokud se koupání účastní více tříd, měl by být u vody přítomen zdravotník;
- pokud jste ve vodě zastiženi nevolností, křečí nebo se zraníte, zachovejte především klid; v poloze nznak se dostanete na břeh s nepatrnými pohyby paží či nohou (tuto zásadu je třeba žákům dobře vštípit, a pokud možno, také nacvičit);
- na veřejných koupalištích a v bazénech dodržujte provozní řád a dbejte pokynů plavčíků, popř. dalších zaměstnanců;
- je výhodné, pokud můžeme žáky ve vodě nějak odlišit od ostatních lidí (např. pomocí barevných čepiček).

IV. JÍZDA NA KOLOBĚŽCE

Jízda na koloběžce není obvyklou činností kolektivů, může se však stát zpestřením běžné činnosti, zejména v podobě soutěží, závodů, jízd zručnosti apod.

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti a dodržovat následující pravidla:

- je třeba zjistit si zkušenosti a znalosti žáků a vzít v úvahu i jejich věk, tomu pak přizpůsobit délku, a hlavně náročnost trasy;
- koloběžka nepatří na běžnou silnici ani na chodník, pokud však po chodníku pojedete, je třeba dbát na maximální bezpečnost chodců (na chodníku nebo na stezce pro chodce nesmí být ohroženi ostatní chodci);
- nejvhodnější je využít hřiště, příp. speciální dopravní hřiště, nebo cesty v parku apod.;
- v parku na chodníku je možné závodní – soutěžní dráhu vyznačit křídou apod.;
- pokud jde o větší počet účastníků a delší trasu (např. soutěže, závody), je vhodné trasu vyznačit a zajistit dohled – pořadatele;
- je nutné zajistit příslušné bezpečnostní a ochranné vybavení – vhodnou sportovní obuv a oděv;
- na akci je nutné zajistit lékárničku pro poskytnutí první pomoci s vhodným vybavením (dle možných úrazů, zejména odřeniny a zlomeniny).

Poznámka: Z hlediska provozu na pozemních komunikacích se jízdám kolem rozumí i koloběžka. Proto je nutné zachovávat bezpečnost při přesunech a pohybu na komunikacích a dodržovat příslušná ustanovení § 57 a § 58 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (viz kapitola Cyklistický kurz).

V. BRUSLENÍ (KOLEČKOVÉ BRUSLE, LEDNÍ BRUSLE)

Bruslení se může stát zpestřením běžné činnosti, zejména v podobě soutěží, závodů, jízd zručnosti apod.

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti a dodržovat následující pravidla:

- je třeba zjistit si zkušenosti a znalosti žáků a vzít v úvahu i jejich věk, tomu pak přizpůsobit délku, a hlavně náročnost bruslení;
- je nutné zajistit příslušné bezpečnostní a ochranné vybavení – vhodnou sportovní obuv a oděv, chrániče loktů a kolen, ochrannou přilbu, rukavice (při bruslení na ledě);
- na akci je nutné zajistit lékárničku pro poskytnutí první pomoci s vhodným vybavením (dle možných úrazů, zejména odřeniny a zlomeniny).

Poznámka: ČSN EN 1078 Přilby pro cyklisty a pro uživatele skateboardů a kolečkových bruslí.

Kolečkové brusle:

- kolečkové brusle nepatří na běžnou silnici ani na chodník, pokud však po chodníku pojedete, je třeba dbát na maximální bezpečnost chodců (na chodníku nebo na stezce pro chodce nesmí být ohroženi ostatní chodci);
- nejvhodnější je využít hřiště, příp. speciální dopravní hřiště, nebo cesty v parku apod.;
- v parku na chodníku je možné závodní – soutěžní dráhu vyznačit křídou apod.;
- pokud jde o větší počet účastníků a delší trasu (např. soutěže, závody), je vhodné trasu vyznačit a zajistit dohled – pořadatele.

Lední brusle:

- v případě bruslení na přírodním ledě posoudí tloušťku ledu z hlediska nosnosti pedagog – odpovědná osoba, která vykonává dohled;
- nejvhodnější je využít zimní stadion;
- kvalitu lední plochy a mantinelů posoudí pedagog – odpovědná osoba, která vykonává dohled.

VI. TERÉNNÍ HRY

Tyto typy her jsou pro žáky velmi přitažlivé, přinášejí jim notnou dávku dobrodružství i nevšednosti, dávají jim možnost „vyřádit se“. Vždy je tu velké nebezpečí, kdy snadno může dojít k úrazu nebo nehodě. Toto nebezpečí je navíc ještě umocněno tím, že žáci se často pohybují rozptýleně po velkém a členitém prostoru, takže vedoucí o nich nemá přehled. Proto je velice důležité dbát na bezpečnostní zásady.

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti, uvědomit si rizika pohybu v terénu a dodržovat následující pravidla:

- vždy přesně vymezit herní prostor a jeho velikost (kromě her zaměřených na orientaci – orientační závody, stopovací hry apod.);
- při orientačních závodech, stopovacích hrách apod., kdy není herní prostor předem vymezen, je potřeba žákům vydat pokyny, kam se mají dostavit v případě, že se ztratí nebo se stane něco mimořádného;
- k označení herního prostoru je třeba zvolit vhodné a jasné označení a omezit tím možnost bloudění (zvláště při nočních hrách), např. fábory, terčíky apod., jejich barva by měla být co nejvíce odlišná od okolí, aby byly dobře viditelné na pozadí;
- v případě pochybností o dostatečnosti vyznačení nebo při zvýšeném riziku je vhodné postavit na takové místo ještě hlídku;
- terén by neměl být pro hráče neznámý (výlety do neznáma), dobrá znalost terénu je nutná hlavně u nočních her, kdy je orientace díky tmě složitá sama o sobě;
- při lesních honičkách pozor na větvičky a házení šišek (poranění očí);
- velmi důležité je, aby žáci i vedoucí byli poučeni o možných nebezpečích, které se během hry v daném prostoru mohou vyskytnout a možnostech, jak se jim vyhnout, a aby věděli, jak se zachovat v případě bloudění, úrazu či jiné mimořádné události;
- při každé hře, kde se hráči rozptýlí po terénu, je nezbytně nutné, aby věděli, jak hra dlouho potrvá, kdy začíná a končí;
- pro zahájení a ukončení, a to i pro případ mimořádného ukončení, určit svolávací signály, nejčastěji zvukové;
- signál musí být domluven i pro případ, když se žák dostane do nouzové situace (úraz, bloudění);
- doporučuje se žáky vybavit píšťalkami (pro případ nouze a přivolání pomoci);
- pro menší žáky pořádat hry a trasy méně náročné a kratší;
- nezapomenout na vhodné oblečení, oblečení by zároveň nemělo znesnadňovat pohyb.

Poznámka: Specifické požadavky pro noční hry a noční akce jsou uvedena v samostatné příloze.

VII. NOČNÍ HRY A NOČNÍ AKCE

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti, uvědomit si rizika nočního pohybu a dodržovat následující pravidla:

- noční hry je možno konat pouze v bezpečném prostoru, který žáci dobře znají, nebo který je jinak zabezpečen (např. ohraničen cestami);
- je nutno dávat pozor na nebezpečí poranění ve tmě (chůze v terénu – nebezpečí podvrtnutí nohy, zlomenin apod.; větve stromů – dávat pozor na oči, držet ruku před obličejem apod.);
- žáky seznámit s riziky nočního pohybu, nestrašit je;
- žáky zabezpečit píšťalkami a určit nouzový signál;
- nikdy nepodceňovat nebezpečí zabloudění, akce lze organizovat jen na velmi krátkou vzdálenost s přímým dohledem, říct žákům, co v takovém případě mají dělat (dle terénu zůstat na místě a volat či pískat na píšťalku, jít a najít lidi, požádat je o pomoc apod.);
- hry zaměřit na akceptování tmy, případně i samoty jako něčeho samozřejmého, čeho se není třeba bát, ale je nutno dodržovat zvýšenou opatrnost (nevhodnost stezek odvahy či příliš náročných nebo drsných nočních her u nezkušených dětí, zásadní nevhodnost a nebezpečí nočních her ve městech a poblíž větších měst);
- u nočních tras vždy zajistit četné kontroly vedoucích;
- nevhodné jsou noční hry „na čas“, při soutěži, kdy záleží na rychlosti, může potmě dojít k vážným zraněním;
- u nočních her je třeba klást zvláštní důraz na dodržování dostatečného odpočinku u žáků, měly by být zařazovány hned po večeři, aby žáci nebyli rozespalí (čímž se zvyšuje riziko úrazu a snižuje zážitek ze hry), ráno by měl být odpovídajícím způsobem posunut budíček;
- vždy přesně vymezit herní prostor a jeho velikost (kromě her zaměřených na orientaci – orientační závody, stopovací hry apod.), k označení herního prostoru je třeba zvolit vhodné a jasné označení a omezit tím možnost bloudění, např. fábory, terčíky apod., jejich barva by měla být co nejvíce odlišná od okolí, aby byly dobře viditelné na pozadí;
- k označení herního prostoru je nejvhodnější použít světelné zdroje, baterky apod. (pozor na rozdělávání otevřeného ohně, svíčky, petrolejové lampy apod.), osvědčené je používání značení z materiálu odrážejícího světlo (odrazová skla z kola, různé reflexní nálepky a nášivky, ale postačí i terčíky nebo třásně z hliníkové fólie – alobalu), v případě pochybností o dostatečnosti vyznačení nebo při zvýšeném riziku je vhodné postavit na místo ještě hlídku;
- nezapomenout na vhodné oblečení, i letní noci mohou být velmi chladné a žáci mohou snadno nastydnout, oblečení by zároveň nemělo znesnadňovat pohyb.

VIII. SOUTĚŽE A PŘEHLÍDKY

Vysílající školy zajišťují bezpečnost a ochranu zdraví žáků po dobu dopravy na soutěže a ze soutěží, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak. V průběhu soutěže zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků organizátor.

Po dobu vlastní soutěže přebírá náležitý dohled nad žáky organizátor soutěže. Vyhlašuje počátek a konec soutěže nebo přehlídky a zajišťuje podmínky pro bezpečnou účast žáků poskytnutím případných ochranných prostředků, náležitým vybavením laboratoří, jiných soutěžních míst a současně přihlédne k věku, fyzickému a rozumovému rozvoji žáků.

U sportovních soutěží, uměleckých soutěží a dalších soutěží, kde to charakter soutěže vyžaduje a je to dáno organizačním řádem, zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví žáků vysílající škola v plném rozsahu, pokud se se zákonným zástupcem žáka nedohodne jinak.

IX. LYŽAŘSKÝ VÝCVIK

Cílem je poskytnout dětem základní lyžařský výcvik. Seznamuje žáky s pohybem v přírodě, učí je správnému vztahu k prostředí, přispívá k otužování a formuje charakterové vlastnosti.

Lyžařský výcvik je veden pedagogickými pracovníky, kteří odpovídají za činnost příp. externích pracovníků či instruktorů. Jejich kvalifikaci si ověří ředitelka školy. Práci všech řídí **vedoucí kurzu určený ředitelkou školy**, která též schvaluje plán výcviku. Vedoucí kurzu před odjezdem na lyžařský výcvik upozorní na nutnost seřízení bezpečnostního vázání lyží. Žáci prokáží seřízení bezpečnostního vázání lyží potvrzením servisu, popř. čestným prohlášením zákonných zástupců.

Za řádnou organizační přípravu kurzu odpovídá jeho vedoucí. Zajišťuje vhodný objekt, dopravu, poučení žáků o předpisech a pokynech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Při realizaci kurzu řídí činnost jednotlivých pracovníků, dbá na dodržování stanoveného programu praktické i teoretické části kurzu.

Zákonní zástupci nezletilého žáka předkládají před odjezdem prohlášení o tom, že je žák zdravý a ve stavu schopném absolvovat lyžařský výcvik včetně doložení zdravotní způsobilosti (viz str. 6 této směrnice).

Před odjezdem na lyžařský výcvik se doporučuje zákonným zástupcům sjednat pojistnou smlouvu s pojišťovnou (jednorázové úrazové připojištění žáků, pojištění z odpovědnosti za škodu vzniklou při výkonu povolání). Škola pojištění má za určitých podmínek, zejména využitelné při odpovědnosti za škodu.

Účastníci kurzu jsou povinni dodržovat předpisy a pokyny vedoucí k zajištění bezpečnosti a ochraně zdraví, včetně pravidel bezpečného pohybu na sjezdových a běžeckých tratích. U žáků se při lyžařském výcviku na základě zhodnocení rizik doporučuje používání lyžařských ochranných přileb.

Žáci jsou rozděleni do družstev podle své výkonnosti. Při rozřazení do družstev se nevyžaduje od úplných začátečníků předvedení výkonu, který by byl nad jejich síly, ale zařadí se přímo do družstva. Tato hlediska jsou dodržována i v průběhu výcviku, při výběru místa výcviku, zvláště též na sjezdových tratích a za ztížených podmínek, na zledovatělém povrchu, za snížené viditelnosti a podobně.

Družstvo má nejvýše 15 členů. Přesahuje-li počet žáků při akci mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání, počet žáků stanovený na příslušnou třídu nebo skupinu, zabezpečí ředitelka školy dohled další zletilé osoby, která je způsobilá k právním úkonům a je v pracovněprávním vztahu k právnické osobě, která vykonává činnost školy.

Péči o zdraví účastníků je povinen zajistit vedoucí kurzu nebo instruktor, který má pro tuto práci potřebné předpoklady, znalosti a případně i kvalifikaci. Účastní-li se kurzu více než 30 žáků do 15 let, je potřebné **ustanovit zdravotníka**; podrobnosti upravuje zvláštní předpis (§ 11 zákona č. 258/2000 Sb.)

Zpravidla třetí den lyžařského kurzu se doporučuje z hlediska zdravotního zařadit odpočinkový den s aktivním programem a bez lyžařského nebo snowboardového výcviku. (§ 8 odst. 2 vyhlášky č. 106/2001 Sb. stanoví: Fyzická a psychická zátěž dětí musí být přiměřená jejich věku, schopnostem a možnostem. Při soustavné fyzické zátěži dětí v prvních dvou dnech zotavovací akce musí být třetí den vyhrazen odpočinku.

Lanovky a vleky se používají jen pro organizovaný výcvik po řádném poučení o všech pravidlech a bezpečnostních předpisech o jízdě na vlecích a lanovkách. Během pobytu na horách je nutné dodržovat pokyny Horské služby a respektovat výstražné značky. Za nepříznivých podmínek (hustá mlha, sněhová bouře, teplota pod -12 °C apod.) se výcvik a horské výlety omezují, popřípadě nekonají.

Výcvik se provádí v terénu, který odpovídá lyžařské vyspělosti členů družstva. Zvýšená pozornost se věnuje výběru terénu pro začínající lyžaře, zvláště s bezpečným dojezdem.

Při výletu jedou žáci ve skupině v pravidelných odstupech, které se při snížené viditelnosti zkracují až na dotek. Skupina se řídí pokyny vedoucího přesunu (určuje vedoucí kurzu), který jede v čele. V závěru jede vždy zkušený lyžař. V průběhu akce se pravidelně provádí překontrolování počtu účastníků. Totéž se provádí při jejím zakončení. O trase a časovém plánu výletu musí být informován vedoucí kurzu a odpovědný zástupce ubytovacího zařízení.

Do programu lyžařského kurzu je možno zařadit i výcvik na snowboardu, pokud jsou zároveň dodržována pravidla k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při jízdě na snowboardu. Při organizaci výcviku je nutno dbát na to, aby nedocházelo ke kolizi mezi účastníky obou výcviků.

Poznámka: Uvedené zásady se dodržují přiměřeně i při lyžařském výcviku konaném v hodinách tělesné výchovy v místě nebo blízkosti školy.

Povinnosti a odpovědnost vedoucího lyžařského kurzu – před zahájením výcviku:

- zajišťuje propagaci lyžařského výcviku ve třídách;
- zpracovává plán výcviku a předkládá jej ke schválení ředitelce školy (denní řád, program lyžařského výcviku, organizační pokyny, metodické pokyny, denní rozkazy apod.);
- odpovídá za řádnou organizační přípravu kurzu;
- zajišťuje instruktory, zdravotnický personál, noční dohled apod.;
- zajišťuje vhodný objekt a dopravu na místo konání lyžařského výcviku a zpět;
- zajišťuje předání písemných pokynů pro konání lyžařského výcviku všem účastníkům a jejich zákonným zástupcům, zejména schválený plán výcviku, místo konání akce, požadovaná výstroj apod.;
- zajišťuje, resp. provádí poučení žáků o předpisech a pokynech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků;
- vypracuje seznam účastníků lyžařského výcviku;
- shromažďuje závazné přihlášky s podpisem zákonného zástupce;
- shromažďuje prohlášení o zdravotní způsobilosti žáků a ostatních osob k absolvování lyžařského výcviku, prohlášení o bezinfekčnosti;
- shromažďuje potvrzení o seřízení bezpečnostního vázání lyží (potvrzení ze servisu, čestné prohlášení);
- stanoví termín pro úhradu nákladů;
 - a) dopravu žáků, podklady pro písemnou objednávku předává ekonomce školy;
 - b) rozpis služeb pedagogických pracovníků tak, aby byly dodrženy zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, pokud možno, aby u zaměstnanců školy nevznikala přesčasová práce. Písemný rozpis odevzdá před odjezdem ředitelce školy;
 - c) rozpočet akce;
 - d) vyplnění příkazů k pracovní cestě;
 - e) vypracuje zprávu o této pracovní cestě, spolu s ekonomkou školy zajistí vyúčtování;
 - f) vedoucí akce a všichni zúčastnění pracovníci jsou povinni vzhledem k GDPR zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím data, údaje a osobní údaje žáků, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu žáků, shromažďovat pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládat a chránit před neoprávněným přístupem, neposkytovat je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazovat a dál nezpracovávat.

Povinnosti a odpovědnost vedoucího lyžařského kurzu – v průběhu výcviku:

- po příjezdu na ubytovací zařízení převezme pokoje, případné závady sepiše a oznámí ubytovateli;
- zajistí bezpečné uložení věcí účastníků a lyží tak, aby nedocházelo ke ztrátám a poškození;
- zahájí lyžařský výcvik tak, že žákům poskytne potřebné informace, zejména: organizace lyžařského výcviku, denní řád, řád objektu – chaty apod.;
- po dobu akce vydává denní rozkazy, ve kterých uvede zejména denní služby, programy výcviku a další činnosti, pokyny pro přesun, výsledky kontrol pořádku a čistoty, hodnocení výcviku, družstev i jednotlivých žáků apod.;
- řídí práci instruktorů a jednotlivých pracovníků;
- kontroluje dodržování stravy během kurzu;
- dbá na dodržování stanoveného programu praktické i teoretické části kurzu;

- zajišťuje péči o zdraví účastníků výcviku (zdravotníka, vybavení lékárničky);
- režim práce zdravotníka organizuje tak, aby v případě úrazu mohla být provedena odborná a rychlá první pomoc;
- ve spolupráci se zdravotníkem kontroluje dodržování režimu akce, hygienických podmínek, kvality stravy, ubytování, úklidu, výcviku, vzdělávacích akcí, při úrazech zajistí dodatečné proškolení účastníků akce o příčinách a následcích úrazu, o poučení provede písemný záznam;
- v případě úrazů zajistí informování rodičů (zákonných zástupců) a vedení školy, provádí zápisy do knihy úrazů, příp. sepisuje záznam o úrazu;
- schvaluje trasu a časový plán výletu (turistiky na lyžích), určuje vedoucího přesunu;
- kontroluje dodržování všech stanovených pravidel (bezpečnostních, organizačních);
- při ukončení akce si nechá dodavatelem předložit vyúčtování akce, zkontroluje správnost, shodu s objednávkou, zajistí rozúčtování zvlášť na žáky, zvlášť na dospělé účastníky akce;
- po příjezdu vedoucí akce zkontroluje a potvrdí správnost došlých faktur, ve spolupráci s ekonomkou školy vyúčtuje náklady na akci;
- vypracuje písemnou zprávu o průběhu akce;
- zajistí prokazatelné předání nevyčerpaných prostředků zákonným zástupcům žáků.

Povinnosti a odpovědnost instruktorů lyžařského kurzu – v průběhu výcviku:

- řídit se metodickými pokyny k organizaci lyžařského výcviku, dodržovat denní režim;
- odpovídat za splnění výchovného a výcvikového programu svěřeného družstva, za zdraví a bezpečnost jeho členů;
- vybírat pro výcvik vhodný terén, který odpovídá lyžařské vyspělosti družstva;
- provádět před výcvikem rozcvičku a poznání terénu;
- před výcvikem zkontrolovat výzbroj žáků;
- zajistit, aby družstvo mělo nejvíce 15 členů;
- vyloučit z výcviku nemocné žáky;
- omezit nebo zrušit výcvik s ohledem na horské výlety za nepříznivých podmínek (hustá mlha, sněhová bouře, teplota pod -12 °C apod.) se výcvik a horské výlety omezují, popřípadě nekonají.
- brát na výcvik lékárničku první pomoci.

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti a dodržovat následující pravidla:

- požadavky na režim dne jsou stanoveny v § 8 vyhlášky č. 106/2001 Sb.:
 - v režimu dne musí být pevně vymezena doba pro spánek, osobní hygienu a stravování;
 - doba vymezená pro spánek musí činit nejméně 8 hodin pro děti starší 10 let;
 - režim dne musí odpovídat věku a zdravotnímu stavu dětí;
 - lyžařský výcvik nebo jiná soustavná fyzická zátěž dětí nesmí přesáhnout 6 hodin denně (doporučuje se po 90 minutách činnosti zařadit alespoň 15 minut přestávku).
- **pozor na ztracení žáků, obzvlášť za snížené viditelnosti (tma, mlha, vánice), je nutné je mít pořád na dohled, často čekat, v nouzi se navázat navíc provázkem a zároveň se držet za ruce (psychická podpora), sledovat tyčové značení (ve velehorách značení „mužíky“ – malými pyramidami kamení), počítat s časovou rezervou (zlomená běžka v půlce trasy řádně naruší program), nechat si rezervu v návratu před setměním;**
- **v případě ztracení v terénu v horách při snížené viditelnosti (tma, mlha, vánice) je mnohem bezpečnější zůstat stát na místě, najít si či zbudovat úkryt před povětrnostními podmínkami, výrazně ho zvenčí označit a nehledat zpáteční cestu, počkat, až nás najde záchranná akce (pokud o nás někdo ví, či jsme mohli ztracení ohlásit např. mobilem; pokud o nás nikdo neví, tak alespoň vyčkat zlepšení počasí, vyčkat do rozednění apod.);**

- poučit žáky, jak se chovat při uklouznutí na ledové ploše (klouzání po svahu), vždy roztáhnout ruce a nohy doširoka (zabrání se kutálení a „sjezd“ se stane alespoň do určité míry ovladatelný), snažit se brzdít (nejlépe zabodnutím bodce lyžařské hůlky, klackem, nohama a rukama), na ledových polích provádět jištění spojením účastníků pomocí horolezeckého lana (toto jištění má svá pravidla – rozestupy, správný průvės lana, apod., aby v případě pádu jednotlivce nebyla na ledový svah či do trhliny stržena celá skupina).

Řád lyžařského výcviku:

- lyžařský výcvik je součástí školního vyučování, žáci jsou povinni při výcviku plnit pokyny vedoucího kurzu a instruktorů a dodržovat řád objektu – chaty, na které jsou ubytováni;
- povinností každého účastníka lyžařského výcviku je udržovat čistotu a pořádek na pokoji, ve společenských místnostech a na hygienických zařízeních; používání elektrických spotřebičů, obsluha topení apod. se řídí pokyny vedoucího chaty;
- žáci jsou povinni dodržovat denní řád, zvlášt pak dobu budíčku, denního rozkazu a večerky;
- žáci jsou při lyžařském výcviku rozděleni do družstev, která nesmí bez povolení instruktora opustit, toto platí také při výletech a ostatních přesunech;
- onemocnění a poranění hlásí žáci pedagogickému dohledu a zdravotníkovi;
- žáci, kteří jsou omluveni z výcviku, nesmí bez povolení vedoucího opustit chatu;
- žáci vykonávají službu dne, která se řídí pokyny vedoucího dne a denním řádem;
- žáci se scházejí ve společenských místnostech;
- kouření a požívání alkoholických nápojů je přísně zakázáno;
- lyžařskou výzbroj a výstroj udržují žáci v pořádku a čistotě, lyže mohou být ukládány, opravovány a mazány pouze na místě k tomu vyhrazeném;
- veškeré ztráty je nutno ihned hlásit instruktorům a vedoucímu kurzu;
- škodu na zařízení chaty je třeba ihned hlásit a hradí ji ten, kdo ji způsobil;
- svá přání a stížnosti sdělují žáci instruktorům a vedoucímu kurzu;
- s personálem chaty jsou žáci povinni jednat zdvořile a slušně;
- porušení řádu lyžařského výcviku se trestá dle stupně provinění až vyloučením z dalšího pobytu na lyžařském výcviku, a to bez nároku na vrácení zaplacených výloh (po předchozí konzultaci s ředitelkou školy).

X. CYKLISTICKÝ KURZ

Před zahájením kurzu musí být účastníci poučeni školou o vhodné výstroji. Při nástupu na kurz je provedena určeným pedagogickým pracovníkem její kontrola. Bez potřebného vybavení nemohou být žáci do kurzu přijati.

Zákonní zástupci žáka předloží před odjezdem prohlášení o tom, že je žák zdravý. Rovněž se doporučuje před zahájením kurzu sjednat pojistnou smlouvu s pojišťovnou.

Kurzy vedou pedagogičtí pracovníci, kteří odpovídají za případnou činnost externích pracovníků či instruktorů. Jejich činnost řídí a kontroluje vedoucí kurzu. Zároveň kontrolují dodržování předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

Žáci se dělí do družstev podle výkonnosti. **Družstvo má nejvíce 15 členů**, pokud není zvláštními předpisy a touto směrnicí stanoven pro některé činnosti počet nižší.

Počet pedagogických pracovníků nesmí být menší, než počet družstev. Kurzy s počtem do 30 žáků musí doprovázet tři zletilé osoby, které jsou plně způsobilé k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

Pedagogičtí pracovníci, externí pracovníci či instruktoři jsou povinni dbát na úroveň pohybové vyspělosti, předchozí výcvik, výkonnost a zdravotní stav žáků. Během kurzu přihlížejí k aktuálnímu počasí, zařazují včas a v přiměřené míře přestávky pro odpočinek. O trase a časovém plánu kurzu musí být informován vedoucí kurzu.

Před zahájením cyklistického kurzu ověří vedoucí kurzu povinné vybavení, technický stav jízdních kol (včetně povinnosti mít ochrannou přilbu) a znalosti žáků o pravidlech silničního provozu (zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů), bez jejichž znalosti se žáci nemohou kurzu zúčastnit.

V silničním provozu má družstvo **maximálně 10 cyklistů**, za které odpovídá vedoucí družstva. Trasu přesunu volí vedoucí kurzu s ohledem na výkonnost a zdravotní stav žáků, na stav a frekvenci dopravy na komunikaci atd. Při přesunech v rámci cyklistického kurzu za dopravního provozu musí být na začátku a na konci skupiny zletilá osoba, která je plně způsobilá k právním úkonům a v pracovněprávním vztahu ke škole, přičemž minimálně jedna osoba musí být pedagogickým pracovníkem.

Cyklistika je zvláštní činností, pro kterou musí být vedoucí zvláště proškolen, v tomto případě jde o znalost zákonů a vyhlášek o pravidlech provozu na pozemních komunikacích a znalost technických vlastností kola. Jednoznačným dokladem o způsobilosti vést takovou akci je například řidičský průkaz a určitá minimální praxe v jízdě na kole. Řidičský průkaz lze nahradit vhodnou formou proškolení zodpovídajícího vedoucího v této oblasti. Určité proškolení „neřidiče“ však může provést i jiná osoba, která držitelem řidičského průkazu je.

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že: řídit vozidlo (v tomto případě kolo) může pouze osoba, která je dostatečně tělesně a duševně způsobilá k řízení vozidla a v potřebném rozsahu ovládá řízení vozidla a předpisy o provozu na pozemních komunikacích.

Každý cyklista musí ovládat pravidla provozu na pozemních komunikacích. Základní znalosti u žáků může „proškolit“ a vyzkoušet každý držitel řidičského průkazu, což lze udělat formou hry „na autoškolu“ i se závěrečnými teoretickými a praktickými zkouškami (jízda zručnosti na připravené dráze) apod.

Pro jízdu na jízdním kole platí ustanovení § 57 a § 58 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů:

§ 57

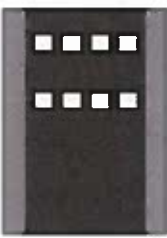
- 1) Je-li zřízen jízdní pruh pro cyklisty, stezka pro cyklisty nebo je-li na křižovatce s řízeným provozem zřízen pruh pro cyklisty a vymezený prostor pro cyklisty, je cyklista povinen jich užit.

- 2) Na vozovce se na jízdním kole jezdí při pravém okraji vozovky; nejsou-li tím ohrožováni ani omezováni chodci, smí se jet po pravé krajnici. Jízdním kolem se z hlediska provozu na pozemních komunikacích rozumí i koloběžka.
- 3) Cyklisté smějí jet jen jednotlivě za sebou.
- 4) Pohybují-li se pomalu nebo stojí-li vozidla za sebou při pravém okraji vozovky, může cyklista jedoucí stejným směrem tato vozidla předjíždět nebo objíždět z pravé strany po pravém okraji vozovky nebo krajnici, pokud je vpravo od vozidel dostatek místa; přitom je povinen dbát zvýšené opatrnosti.
- 5) Je-li zřízena stezka pro chodce a cyklisty označená dopravní značkou „Stezka pro chodce a cyklisty“, nesmí cyklista ohrozit chodce jdoucí po stezce.
- 6) Je-li zřízena stezka pro chodce a cyklisty označená dopravní značkou „Stezka pro chodce a cyklisty“, na které je oddělen pruh pro chodce a pruh pro cyklisty, je cyklista povinen užít pouze pruh vyznačený pro cyklisty. Pruh vyznačený pro chodce může cyklista užít pouze při objíždění, předjíždění, otáčení, odbočování a vjíždění na stezku pro chodce a cyklisty; přitom nesmí ohrozit chodce jdoucí v pruhu vyznačeném pro chodce.
- 7) Jízdní pruh pro cyklisty nebo stezku pro cyklisty může užít i osoba pohybující se na lyžích nebo kolečkových bruslích nebo obdobném sportovním vybavení. Přitom je tato osoba povinna řídit se pravidly podle odstavců 3, 5 a 6 a světelnými signály.
- 8) Před vjezdem na přejezd pro cyklisty se cyklista musí přesvědčit, zda-li může vozovku přejet, aniž by ohrozil sebe i ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích, cyklista smí přejíždět vozovku, jen pokud s ohledem na vzdálenost a rychlost jízdy přijíždějících vozidel nedonutí jejich řidiče ke změně směru nebo rychlosti jízdy. Na přejezdu pro cyklisty se jezdí vpravo.

§ 58

- 1) Cyklista mladší 18 let je povinen za jízdy použít ochrannou přilbu schváleného typu podle zvláštního právního předpisu (přilba musí splňovat technické požadavky, ČSN EN 1078 Přilby pro cyklisty a pro uživatele skateboardů a kolečkových bruslí) a mít ji nasazenou a řádně připevněnou na hlavě.
- 2) Na jednomístném jízdním kole není dovoleno jezdit ve dvou.
- 3) Cyklista nesmí jet bez držení řídítek, držet se jiného vozidla, vést za jízdy druhé jízdní kolo, ruční vozík, psa nebo jiné zvíře a vozit předměty, které by znesnadňovaly řízení jízdního kola nebo ohrožovaly jiné účastníky provozu na pozemních komunikacích. Při jízdě musí mít cyklista nohy na šlapadlech.
- 4) Cyklista je povinen za snížené viditelnosti mít za jízdy rozsvícen světlomet s bílým světlem svítícím dopředu a zadní svítilnu se světlem červené barvy nebo přerušovaným světlem červené barvy. Je-li vozovka dostatečně a souvisle osvětlena, může cyklista použít náhradou za světlomet svítilnu bílé barvy s přerušovaným světlem.

	Stezka pro cyklisty Přikazuje cyklistům v daném směru využití takto označeného pruhu nebo stezky. Stezka může být vyznačena barevným povrchem, čarami nebo jiným povrchem. Ostatním účastníkům silničního provozu je jejich využití zakázáno (cyklista vedoucí kolo jej ale užít může).
	Konec stezky pro cyklisty Ukončuje platnost značky „Stezka pro cyklisty“.

	Stezka pro chodce a cyklisty Slučuje význam značek „Stezka pro chodce“ a „Stezka pro cyklisty“. Chodci a cyklisté se nesmějí navzájem ohrozit.
	Konec stezky pro chodce a cyklisty Ukončuje platnost značky „Stezka pro chodce a cyklisty“.
	Stezka pro chodce a cyklisty 2 Přikazuje chodcům a cyklistům v daném směru využitím <u>samostatného</u> pruhu nebo stezky a označuje jejich situování. Chodci a cyklisté mohou vedlejšího pruhu využít jen při objíždění nebo obcházení překážky. Rozdíl oproti značce „Stezka pro chodce a cyklisty“ je ten, že tady má každý na stezce svůj pruh.
	Konec stezky pro chodce a cyklisty 2 Ukončuje platnost značky „Stezka pro chodce a cyklisty 2“.
 	Přejezd pro cyklisty (včetně vodorovného značení) Na tomto přechodu nemusí cyklista sesedat a kolo přes silnici převádět tak, jak to musí udělat na přechodu pro chodce. Před vjetím na tento přejezd se však musí přesvědčit, zda nehrozí sebe nebo jiné účastníky silničního provozu. Řidiče přijíždějících vozidel nesmí donutit ke změně směru, nebo rychlosti jízdy.

Při jízdě na kole je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti a dodržovat následující pravidla:

- kontrolu technického stavu před počátkem akce provádí vedoucí, před každou jednotlivou jízdou pak uživatel kola;
- před jízdou vždy zkontrolujte utažení matic a šroubů, stav pneumatik a jejich nahuštění, stav a funkčnost brzd, funkčnost osvětlení, napnutí a promazání řetězu, čistotu světel a odrazek;
- technické požadavky na jízdní kola a povinná výbava musí odpovídat požadavkům dle přílohy č. 13 k vyhlášce č. 341/2002 Sb. (brzdy, světla, odrazky atd.);
- za technický stav kola v případě úrazu dítěte do 15 let zodpovídá organizace pořádající danou akci, resp. její pověřený vedoucí (pokud v přihláškách na akci nepřevezmou tuto záruku na sebe rodiče dětí);
- světla a odrazky udržujte nezaprášené a nezablácené;

- za soumraku, v noci nebo v mlze se doporučuje používat svítilny s přerušovaným světlem (diodové svítilny), vepředu bílou, vzadu červenou;
- na kole vždy jezděte ve světlém a pestrém oblečení, používejte fluorescentní a reflexní doplňky;
- při jízdě skupiny musí být vždy přítomna plnoletá osoba, která je vepředu a další v zadu, vždy po určité době je nutno počkat na nejslabší účastníky (zejména před odbočkami a křižovatkami);
- při jízdě nejezte, nepijte a netelefonujte;
- na kole se nesmí vozit předměty, které by znesnadňovaly řízení či ohrožovaly ostatní účastníky silničního provozu;
- kolo nesmí jet po dálnici a po silnici vyhrazené pouze pro motorová vozidla;
- cyklista nesmí vést za jízdy druhé jízdní kolo, ruční vozík, psa nebo jiné zvíře;
- vede-li cyklista své kolo, smí je vést po chodníku, neohrozí-li tím chodce, jinak jej vede při pravé krajnici nebo u pravého okraje vozovky;
- na cyklistickou akci s sebou vždy vezměte lékárničku pro poskytnutí první pomoci a soupravu nářadí na opravu kol;
- doporučuje se jednou ročně dát kolo na kontrolu a seřízení do odborného servisu (před sezónou);
- doporučuje se používat cyklistickou přilbu všem osobám (i plnoletým), jak při jízdách po pozemních komunikacích, tak i v terénu (menší riziko úrazu hlavy);
- doporučuje se zabezpečovat kolo zámkem i při krátkodobém opuštění.

XI. ZAHRANIČNÍ VÝJEZDY

Školy odpovídají za bezpečnost a ochranu zdraví žáků při zahraničních výjezdech, které organizují v rámci vzdělávání nebo s ním přímo souvisejících činnostech. O konkrétních opatřeních a poučení žáků, případně jejich zákonných zástupců, se pořizuje před uskutečněním výjezdu záznam o poučení podepsaný jeho účastníky.

Přiměřeně se použijí ustanovení uvedená v přílohách:

- Lyžařský výcvik
- Cyklistický kurz

Mezi účastníky výjezdu do zahraničí zařadí škola pouze ty žáky, kteří předloží písemný souhlas zákonného zástupce žáka a mají uzavřené pojištění odpovědnosti za škodu platné na území příslušného státu a pojištění léčebných výloh v zahraničí nebo v případě výjezdu do členského státu Evropské unie mají Evropský průkaz zdravotního pojištění nebo potvrzení tento průkaz nahrazující.

Rozhodnout se pro zahraniční akci je třeba velmi brzy (doporučeno více než rok předem). Prvním krokem je průzkum trhu, poptávka po cenách a nabídkách.

Doporučený harmonogram přípravy zahraničního výjezdu je následující:

- 1 rok předem: informace pro účastníky akce – směr, cíl a orientační cena, motivace k zájmu o akci, motivace rodičů k šetření peněz;
- 6 měsíců předem: zajištění předběžných přihlášek, nejlépe se zálohou;
- 8 měsíců předem: uzavření smlouvy s cestovní kanceláří či dopravcem, zajištění přesné trasy, přesné podmínky akce;
- 4 měsíce předem: závazné přihlášky a poplatky, aby zbyl čas na případnou nabídku přebytečných, neobsazených míst;
- 2 měsíce předem: rozeslání podrobných informací, prospektů, seznamy vybavení apod., uzavření pojistek, kompletace fotokopí dokumentace a pasů.

Cestovní kancelář či dopravce je nutné pečlivě volit, tzn. ověřit si, zda má licenci a zda je pojištěn proti bankrotu, udělat si včas (rok předem) poptávku na zjištění nejvýhodnějších podmínek, uzavřít písemnou smlouvu se smluvní pokutou v případě odstoupení od smlouvy, závad a nedostatků, neplatit vše předem, nejlépe cca 50 až 80 % ceny, zbytek po zájezdu.

Je důležité vědět, že při zahraniční akci se na nás vztahují české zákony i zákony dané země a obdobně předpisy pro zotavovací akce pro děti a hygienické směrnice české i dané země.

Je vhodné zajistit **pro všechny účastníky zdravotní a úrazové pojištění**, nespoléhat se v tomto na rodiče (zákonné zástupce), poplatek za pojistky zahrnout do ceny zájezdu. Od pojistek a všech významných dokumentů pořídit dvě fotokopie, jednu ponechat ve škole a druhou vzít s sebou uloženou v jiném zavazadle u někoho jiného než originály (pro případ ztráty či krádeže).

Od všech účastníků akce je potřeba vybrat barevnou fotografii pasového formátu a fotokopii pasu (strany s fotografií, jménem a popisem). V případě ztráty pasu na tyto kopie nechá většina celníc projet, případně na jejich základě vystaví český konzulát na počkání náhradní doklad.

Od všech účastníků mladších 15 let jedoucích bez rodičů (zákonných zástupců) je nutné vybrat **souhlas rodičů s jejich vycestováním**. Některé státy to vyžadují (některé dokonce v jejich úředním jazyce) z důvodu rozmáhajícího se obchodu s dětmi.

Je potřeba zajistit kontaktní adresu a telefon v ČR, kde se budou předávat vzkazy (např. komplikace na cestě).

Na počátku akce je třeba vybrat od všech účastníků prohlášení o bezinfekčnosti a proškolit všechny účastníky v zásadách a pravidlech, které je třeba dodržovat z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví (soupleš bodů předem připravit), provést o tom zápis.

Doporučuje se napsat a nakopírovat dostatečný počet seznamů účastníků zájezdu (jméno a příjmení, adresa, datum narození, číslo pasu) ověřených razítkem pořádající organizace. Velmi to zjednodušuje a urychluje odbavení na některých celnících.

Je nezbytné dbát zvýšené opatrnosti při přesunech v zahraničí a dodržovat následující pravidla:

- vždy zdůraznit, kdy a kde přesně je sraz (vždy zkontrolovat, že pokyny slyšeli všichni účastníci);
- zajistit dostatečný dohled, počítat s rezervou dospělých osob navíc;
- zajistit průvodce s dobrou znalostí jazyků;
- zajistit vedoucího vepředu a vzadu, příp. tuto osobu označit, např. anténkou, vlaječkou apod.;
- označit žáky, např. stejnými kšiltovkami apod.;
- zdůraznit vždy předem, kam jít, když se někdo ztratí, např. výrazný orientační bod apod.;
- je nutno pamatovat na to, že ztracení či zabloudění v zahraničí je vždy mnohem nebezpečnější a rizikovější, **výhodné** je dát žákům kartičky s několika nejpoužívanějšími frázemi v jazyce dané země a zajistit, aby tyto kartičky nosili žáci s sebou (do pouzdra na šňůrce na krku apod.), např.:
 - nemluví anglicky;
 - jsem turista z České republiky, na zájezdu s (název, adresa a telefon pořádající organizace a zajišťující cestovní kanceláře);
 - zde jsem ubytován (adresa, telefon), prosím, odveďte mne na uvedenou adresu nebo na policii;
 - podejte zprávu na (adresa a telefon);
 - spojení na Český konzulát je (adresa, telefon),
 - pojištěn jsem u pojišťovny (název, adresa, telefon),
 - apod.